

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.

Na pol roka ... 2 " — "

Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Politický rozhľad.

Súčasne s našimi voľbami previedly sa voľby do snemu francúzskeho. Táto vec málo sa týka kresťanských občanov Uhorska, je ona ale predsa vážna a v jej následkoch povšimnutia hodná. Čo mňa do Francúzska, bude si podajeden čitateľ «Krešťana» mysleť. Avšak, ačpráve nas ako občanov nič nenie do Francúzska, nesmieme zabudnúť, že Francúzsko bolo dakedy krajina čisto katolícka, že obyvateľstvo tejto krajiny vyznáva vieru katolícku a že predsa vzdor tomu, v tejto krajine vlády cirkev katolícku a náboženstvo kresťanské takrečeno na ulicu vyhodily.

Tomuto na príčine bola ale len studenosť a ľahostajnosť ku viere katolíckej, zo stránky obyvateľstva francúzskeho. Tejto ľahostajnosti treba pripísať, že do snemu, alebo ako hovoria do komory tejto katolíckej krajiny vyvolení boli od dlhého času za vyslancov samí ľudia bezbožní, ateisti, židia, freimaureri, červení socialdemokrati bez Boha a vlasti. Z týchto utvorily sa vlády, ktorých úlohou bolo cirkev katolícku olúpiť všetkého movitého a nemovitého majetku, odobrať jej všetko čím vládze a potom ako potupenú a pohanenú vytvorit' celkom zo štátu. Dňa 6. decembra m. r. vyniesla francúzska snemovňa ten hrozný zákon, dla ktorého cirkev katolícka úplne má byť odtrhnutá od štátu. Zákon tento aj previedli. Pozatvárali všetky kláštory, školy, nemocnice a ústavy katolícke, mníchov a mnišky povyháňali; aby majetok cirkevný jednotlivých kostolov mohli zhabať, štátne orgány vylamovali sakristie a dvere kostolné. Ľudí viere svojej pevne oddaných, čo brániť chceli majetok cirkevný, bez

ohľadu na pohlavie a stav do žalárov pozatvárali. Toto potupenie a zhanobenie katolíckeho náboženstva videli a osobne skúsili francúzski katolíci. Či sa však z tohoto dačomu naučili? Nie! Voľby do snemovne francúzskej byly vypísané. Smerodajné cirkevné kruhy a aj celý svet očakávali, že francúzski katolíci lapia sa lepšieho rozumu a do snemu vyvolia sebe mužov, ktorí ako vrele milujú vlast, tak horlive milujú aj cirkev svoju. Toto sa ale nestalo. Pri teraz prevedenej voľbe ablegátov do francúzskej snemovne oddané bolo 8,900.000 hlasov, z týchto padlo na socialistických radikálov 3,100.000. Stránka nezna-bohov, židov, freimaurerov a socialdemokratov je teda zase vo väčšine. Z tohoto ale len to nasleduje, že zákon minulého roku na ozbijanie, utlačenie a potupenie cirkve donesený, nielen že nebude revidovaný, ku prospechu katolíkov premenený, lež ho prevedú nemilosrdne tým cieľom, aby katolícke náboženstvo úplne vykorenili zo srdca jednotlivých, ako aj zo všetkých vrstiev spoločnosti. Príčinou tohoto hrozného poklesku katolíkov vo Francúzsku je jejich ľahostajnosť vo viere. Príčinou tejto hriešnej ľahostajnosti je zas že sú nenie zorganizovaní a sriadení. Urputní nepriatelia katolíckej cirkve sú zorganizovaní. Veľikú organizáciu majú freimaureri po celom Francúzsku a po celom svete. Socialdemokrati v jejich rozličných odboroch sú zarovnak zorganizovaní. Všetci nepriatelia katolíckej cirkve sjednotení sú tým nešlachetným cieľom, aby učenie Spasiteľa, ktoré im je nepríjemné a hriešnym zámerom jejich protivné, od koreňa zhubili a vykynožili. Oproti tomuto úplne sriadenému taboru nezna-bohov a nevercov nachodí sa katolíctvo vo Fran-

cúzsku celkom nesriadené. Ľud je nábožný, chodí do kostola a na kázne, v politickom živote však nemá žiadnej ceny, bo hlasuje na svojich najväčších nepriateľov. Kňazov má horlivých, títo však nenie sú jeho vodcovia. Táto nesriadenosť katolíctva je príčinou utlačenia, potupenia, ba zničenia cirkve katolíckej vo Francúzsku. Dľa prevedených prítomne volieb ablegátov do zákonodarstva francúzskeho nasledujú pre katolícky ľud tejto krajiny ešte horšie časy v budúcnosti, ako boly tie, pod ktorých hrozným bremenom prefažko stonal doposiaľ ľud katolícky.

Aj u nás previedly sa volby prítomne a tieto protiva volbám francúzskym vypadly v prospech ľudu kresťanského v Uhorsku. Cieľom utlačenia toho zkazonosného smeru politického, aký prítomne zúri vo Francúzsku, utvorila sa koalícia. Táto politická stránka zviazala na celej čiare. Pochovaný je liberalizmus a s ním utrpeli porážku potomci jeho, totižto freimaurerstvo, socialdemokracia a iní neznabohovia. Ku tomuto víťazstvu prispela vo veľkej miere aj kresťanská ľudová strana. Táto politická strana bola sriadená ku obrane kresťanstva a ku zahájeniu práv katolíckej cirkve. Týmto vznešeným úlohám kresťanská ľudová strana úplne zodpovedala. V tejto politickej stránke ľud kresťanský má svojich neohrozených vodcov, ktorí v zákonodarstve zastávajú a bránia nielen jeho občianske práva, lež i to, čo mu je najsvätejšie, totiž jeho náboženstvo. Katolíci Francúzska nemajú za vodcu muža takého, ako nám je gróf Ferdinand Zichy, nemajú na sneme takých víťečníkov a zastávateľov, ako nám je gróf Aladár Zichy, dr. Ján Csernoch, Štefan Rakovszky, Buzáth, a mnohí iní. Ponevác ale títo viere svojej ináčoddani katolíci Francúzska na sneme takých ochrancov a zastupiteľov nemali, ako sa nimi my honosiť môžeme, preto tak hlboko upadli, ba prišli o všetko. Aby sa podobného u nás prihodí nemohlo, preto shromažďovala kresťanská ľudová strana od prvopočiatku jej jestvovania ľud kresťanský bez rozdielu národností v jeden upevnený tábor. Týmto cieľom poučovala kresťanstvo v ľudových shromaždeniach, spája ho v rozličných spolkoch ku jeho hmotnému zveladeniu a spolu ku obrane toho najsvätejšieho na zemi, totiž náboženstva. Z tohoto vidno, ak prísnu povinnosťou každého kresťana je priznávať sa ku čisto kresťanským zása-

dám kresťanskej ľudovej strany. Z tohoto ale aj to vidno, ak hrozne prehrešujú sa proti vlastným najprednejším záujmom tí, čo túto kresťanskú stránku tupia, hania, všemožne prenasledujú a ľahkoveriaci ľud od nej odvádajú. Kam vedie ľahostajnosť vo viere a zaslepenosť ľudu, toho nám je smutným príkladom Francúzsko. My tieto riadky len ku výstrahe ľudu píšeme. Povinnosťou našou je upozorniť ľud kresťanský na to, že ten čo napáda, tupí, haní kresťanskú ľudovú stranu, nemôže povedať o sebe, že je pravým kresťanom, ani sa nemôže za pravého priateľa ľudu vydávať, čo ho od kresťanskej ľudovej strany odvádza. Kto sa Bohu rúha, ten nemôže o sebe hovoriť, že je kresťanom, ako nemôže ani o sebe tvrdiť, že je katolíkom ten, čo tupí a haní cirkev katolícku, blatom hádže do jej kňazstva.

Cieľom kresťanskej ľudovej strany je v jeden tábor spojiť všetkých kresťanov. Nepriatelia kresťanstva majú ale to za cieľ, aby kresťanov rozdvojili, aby tým ľahšie v obeť a korisť padli neznabožstvu a liberalizmu. Podotknúť nám treba, že sa toto podarilo nepriateľom kresťanstva v niekoľko volebných okresoch pri posledných voľbách. Ľud kresťanský zlomyselní a nesvedomí agítatori nahuckali proti kňazstvu a viere. Takto sa rozdvojuje ľud, aby falošní priatelia jeho pri príležitosti pozbaviť ho mohli jeho najvyšších statkov, náboženstva totiž a večného spasenia. Na podiv je, ako ľud zaslepený na slovo verí falošným prorokom a nebadá, že sám sebe rúbe haluz pod nohami a kliesni si cestu ku vlastnej hmotnej a duševnej záhube.

Oproti ľstivému a zkazonosnému učeniu falošných prorokov bodaj by sa otvorily oči ľudu kresťanskému, aby nahliadol, že kresťanská ľudová strana je skutočne kresťanská, ktorá v jeden tábor spojiť chce všetkých kresťanov, ktorá neohrozene zastáva a bráni tie najväčšie statky pokolenia ľudského cirkve, vieru a náboženstvo. Bodaj by sa oči otvorily ľudu kresťanskému, aby nahliadol, že kresťanská ľudová strana je skutočne ľudová, utvorená pre ľud a ku obrane práv a záujmov ľudu. Keď toto nahliadne ľud kresťanský, keď sa sriadi a spojí v neodolateľnú jednotu pod zástavou kresťanskej ľudovej strany, vtedy a len vtedy zvíťazí proti neriadom a úkladom bezbožných nepriateľov Boha, kresťanstva a vlasti.

Čo sme zkusili pri voľbách?

Tohoročné voľby boli neobyčajne poučné, zaslúžia, aby sme sa s nimi v krátkosti zaoberali.

Poznať bolo, že ich nie liberálni drabantí riadia, preto boli čisté a zákonite prevedené. Neporiadok a násilienstvá len národovci robili, lenže preto nie vodcovia budú trpeť lež od nich pobúrení ľudia.

Nikdy nebolo toľko jednohlasných volieb, ako teraz, čo o tom svedčí, že nebolo kortešských peňazí a že koalícia riadila voľby. Vzдор tomu ale, že boli takzvaní úradní kandidáti, predsa vystúpilo mnoho iných, z čoho nasleduje, že u nás mnohí považujú ablegátstvo za dobrý kšeft a za rebrík k lepšiemu stavu. A to nie je dobre. Stav ablegátsky je vážny a požaduje on schopnosť a všestranné vedy. Nuž ale či má ich pri sebe každý ablegát? Veru nie! Preto upáda u nás parlamentarizmus a preto držia mnohí snem za hlúpu komédiu. Dal by Boh, aby sme na budúce inakší úsudok počuli o sneme.

S radosťou sme zkusili, že pri terajších voľbách nebolo treba žandárov a vojakov (mimo daktorých pádov) a že úradníci nekortešovali na rozkaz a bezočive, ako dosiaľ. Veľký to pokrok. To ale nijak sa nám nepáčilo, že u nás ľudia tak ľahko menia kepeň a neznajú čo je statočnosť a politické presvedčenie. Bývalí tuhí a všetkými masťami mastení žido-liberáli, aby si kožu svoju pred vládou poistili, zapreli dosavádne ich politické zásady, zabudli na šibalstvá, ktorých sa dopustili a zostali neodvislí. Že čo je hodna politika a spoľahlivosť takého víťaza, o tom netreba písať. Tú istú hračku zbadali sme aj v okresoch. Aj tieto rad po rad zmenili starodávny otrhaný kepeň a prilepili na nový číslo 48. A tak skrze to mnohí staroliberáli dostali sa do Kossuthovho a do Andrásyho tábora. Hja, ľachní ľudia za vládou sa fahajú, ešte vždy sa im sníva o masťnom hrnci. Jedine kresťansko-ľudové okresy ostali verné k svojej čistej zástave, ba aj voličia ukázali, že sú stáli, statoční a spoľahliví. S takýmto možno docieľiť voľačo. Pri voľbách najmä židáci robili veľa křiku a neprijemností. Zakiaľ Tisza a Fejérváry boli na vláde, u ich boku stáli a všemožne podporovali absolutizmus, za čo ne jeden obdržal barónstvo, zemanstvo a iné vyznačenie. Teraz ale berú do ruky fokoše a vreštia, že sú Kossuthisti. Tito naničhodníci kde len mohli, všade nám robili škodu. To nesmie zabudnúť ani jeden kresťan.

Najviac nás zaujímali národovci. Po toľkých beháčkach, po toľkom trovení, po toľkom podlom boji, ktorý viedli oproti strane kresťanskej, po toľkom búrení oproti statočným kňazom a oproti maďarstvu, mysleli sme, že dostane sa ich najmenej 80 do snemovne, a hľa, smiešne málo je ich, hoc sú štvoraki. Sláva poriadnym Slovákom, že nedali sa zviest a že nezostali zradcami. Nech to ani nikdy neurobia. To nezaslúžia od nich takí ľudia, ktorí s cigáňstvom, s utrhaním na eti a s praním kameňov chcú stranu svoju udržať. Však uvidíme, ako si budú rukávy vyhriať tí národní ablegáti. Ba či oblečú vyšívajú košielku a obujú si krpce? Ja hlavu postavím, že nebudú

na sneme tak rečniť, ako rečnili počas kortešačiek a ako písali do ich novin. To bolo len k mámeniu ľudu, na sneme budú oni veľmi tichí. Veru ani jeden z nich neobetuje za reč slovenskú život svoj, ako to sľubovali a keď Slováci uvidia tento klam, ukážu chrbát pretvaračom a prídu potom k nám. My ich vďačne prijmem.

Ešte horšie pochodili pri voľbách socialdemokrati. Títo len jeden mandát obdržali. Dobrý znak. Aj napomíname Slovákov, nech majú pokoj s touto brandžou. Na týchto v budúcnosti zlé časy prídu. Sám minister pravosúdia sa vyslovil, že buriči a darebáci, ktorí neznajú ani Boha, ani vlasť a zhabať chcú majetky iných, nedostanú právo volebné.

Toto sú daktoré skúsenosti pri voľbách nadobudnuté. Tešíme sa, že naša kresťanská ľudová strana spevnela a že má takých výborných členov. Sláva im! Sláva aj tým okresom, ktoré ich vyvolili. My úplnú dôveru skladáme v obrancoch našich a istotne vieme, že sa nesklameme v nich. Nesmieme ale postávať, lež musíme rozširovať «Kresťana» a organizovať okresy.

Konečne vyslovujeme tú žiadosť, daj Bože, aby snem k prospechu celého národa účinkoval. Nech je koniec neriadom a nech natchne vyslancov tá myšlienka, že oni, akožto zastupitelia celého národa, majú veľmi vážne povinnosti. Najmä na nás chudobných ľudí nech majú ohľad. My najviac sme trpeli od besných žido-liberálov, nám v prvom rade treba rôznej pomoci a obrany. Nech ozaj nastane v krajine nová doba. Nech vstúpia do predu roľníci, remeselníci a robotníci, lebo títo sú najbiednejší v našej vlasti. Aj národnosti nech obdržia, čo im zákon dosudzuje. Nech spravodlivosť panuje po celej krajine. Nech máme ľudských a spoľahlivých úradníkov. Nech snem všetky zákonité požiadavky národa splní. Nech kráľ s národom v láske a vo svornosti blažene žije. Daj Bože, aby tak bolo.

Ondrej Hladký.

Obdivu hodná udalosť.

Jaknáhle sa trenčianski štepení liberáli dozvedeli, že koalícia v Trenčianskej 5 okresov ľudákom prepustila, sobrala sa hneď jakási deputácia zo samých tuhých liberálov a dvoch kepienkom obrátených kňazov, pod vedením baróna Poppera do Budapešti k ministrom s tou prosbou, že ponevác ľudová strana v Trenčianskej žiaden základ ani budúcnosti nemá, aby od úradných kandidátov odstúpili a aby sa to potom po vôli nechalo liberálom. Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle dal im tú odpoveď, že voľby budú slobodné, pri ktorých žiaden úradný nátlak sa robiť nebude, teda aby sa neobávali koalíciou odporúčaných kandidátov, lebo že môže kto chce vystúpiť.

Trenčianski liberáli hneď po všetkých okresoch svojich ľudí probovali kandidovať a začali nešeredne kortešovať. Ba sám barón Popper, tento vyslúžený a využitý

arciberál, ktorý veľké peniaze potrovil pri voľbách, bárs i zato zaslúženej odmeny od liberálov nikdy nedostal, proboval vystúpiť vo svojom istom čacanskom okrese, kde je vyše 200 židovských hlasov. Ale časy sa menia. Obdivu hodná udalosť sa stala! I žid barón Popper, ktorý len pred týždňom v Budapešti rečnil, čo je on v stave v Trenčianskej ukázať, tento raz sa zklamal a to tak, že už nikdy viac nebude pokúšať ľudákov. A tak sa stalo aj inde. Ľudová strana v Trenčianskej zaujala 5 okresov a zaujme budúce ešte 2 iste, a síce žilinský a bytčiansky. Či je toto nie obdivu hodná udalosť? A jako sa to mohlo stať? Tak, že nastaly spravodlivé časy. Svetlo slobody a pravdy začalo svietiť. Včul sa ukázala pravda! Ľudáci zvíťazili v Čaci, vo Varine, v Považskej Bystrici, v Púchove a v Bánovcáchoch. Sláva a chvála nášmu ľudu trenčianskemu, ktorý verne a smele sa pripojil zas k zástave kresťanskej ľudovej strany. Po mnohom prenasledovaní včul radostne veje víťazoslávna zástava ľudovej strany v Trenčianskej. Verní ľudoví voličia sú pyšní nad víťazstvom svojim, za ktorým budúce ešte viac sa namáhať budú. Ale sláva aj trenčianskym horlivým kňazom, ktorí toľko roky bojovali a toľko trpkostí znášali, kým zástavu kresťanskej ľudovej strany k úplnému víťazstvu priviedli. Víťazstvo toto patrí všetkým tým, čo verne a smele pri ľudovej zástave vydržali.

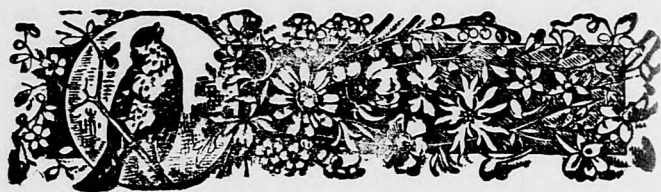
Obdivu hodná udalosť je i tá, že v Trenčianskej liberálna stránka odobrala sa na večnosť, z ktorej viac návratu neniet. A veru už bol svrchovaný čas, aby koniec bol učinенý panovaniu liberálnemu, pod ktorým ne jeden gazdik vycicaný bol do poslednej kože kroz liberálne pijavice.

Včul ale pozrite sa po mužoch, ktorí smele a verne budú bojovať za ten ľud, od ktorého vyslaní sú na snem. Sú to všetci statoční mužovia, ktorých život je čistý, usilovní, pracovití, ktorí verne účinkovať budú za Boha, za vlasť a za náš dobrý slovenský ľud. Sú to mužovia, ktorí nebudú búriť všeliakými zásadami ľudu slovenský, ale budú brániť jeho právo, pravdu, zákon a spravodlivosť, medzi hranicami zákonitými, ktorí povedú ľud po ceste kresťanskej lásky, ktorá nezná nenávisťi oproti národnostným, ale chce v pokoji a v láske nažívať s každým, či je to Maďar alebo Nemec, Srb alebo Rumun; veď sme deti jednej milej našej vlasti uhorskej. Táto sa stará o všetkých jednako a preto kto nenie spokojný s ústavou touto ten je nie spravodlivý, je neverný, falošný k vlasti, tej ktorá mu chleba dáva a takýto ľudia nie sú hodni, aby tu prebývali.

Vy šľachetní mužovia, ktorí ste od nás na snem akožto ľudoví ablegáti poslaní, ukážte našu nepoškvrnenú zástavu v celej krajine, aby celá krajina videla a presvedčila sa, že ľudová strana kresťanská je statočná, spravodlivá, spoľahlivá a jej program je taký, ktorý jedine môže krajinu blaženou učiniť. A preto ešte raz s odúšvením privolajme:

«Nech žije kresťanská ľudová strana!» *Kozák.*

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Ako bojujú «Katolícke Noviny» a druh jejich luteránsky «Týždenník».

Keď «Katolícke Noviny» v spojení s tými, čo za kresťanskú politiku nikdy ani slova nepozdvihli, napádajú kresťanskú ľudovú stranu, pretvárajú sa, ako keby to robily v záujme kresťanského ľudu. Stará ľudová strana bola vždy kresťanská, za toto trpela a preto má toľko nepriateľov až po dnešný deň. Proti tejto kresťanskej ľudovej strane takrečené «Katolícke Noviny» všetko možné a nemožné si dovoľujú; tých kňazov, čo s touto stranou držia a za ňu bojujú, napádajú a potupujú tým najohavnejším spôsobom; zvädzajú ľud, aby hlasoval proti kandidátom kresťanskej ľudovej strany, proti kňazom katolíckym, a keď takto jednájú, opovážia sa písať: «že je to za kríž Kristov» a ďalej: «naša zbraň bola čistá pravda Kristova». Toto je doprosta rúhanie sa Bohu. Najsvätejšej osobe Krista Pána rúhajú sa tieto takrečené «Katolícke Noviny», keď pri nehodnom spomínaní poklony hodného mena Krista Pána, proti kandidátovi kresťanskej ľudovej strany bojovaly v záujme stránky nekresťanskej.

Luteránsky «Týždenník» rozpisuje sa zase nasledovne: «Boj je ťažký, lebo tam hania Kristovo učenie takí, čo v reverendách chodia». «Špinia slovenčinu od Boha odhodení kňazi». «Vrútil sa do našich krajov tártarský plen maďarónskych kňazov». «Kňazi sa žalujú, že ľud ich inzultuje, nuž búrka iba teraz nastane». «Treba vziať bič z rúk pastierov a vybičovať pastiera». «Vy nemáte uznanlivosti, že na chudobnej paši aj pastier má byť chudobný». «Chlipniete v duševnej porobe a v telesnom pôžitkárstve». «Dnes po volbe znášať musíte následky vašeho balamútenia ľudu». «Palica má dva konce a jedným oni už dostali po zuboch». «Liptovan, nechod ku zlým kňazom ani na odpust». «Zlým kňazom ničoho nedávajte». «Náš prímás slúži viacej liberálnej strane, než Bohu; je viac vládnym kortešom, než Kristovým služobníkom». — Preto uvádzame všetko toto doslovne, aby sa každý na svoje oči presvedčil mohol, ako píše tento človek bez všetkého charakteru, jehožto duša pekelnou nenávisťou vre proti všetkému, čo je kresťanské. Čo je ale to najohavnejšie keď potupil kresťanstvo, keď stav kňazský pohanil a zašpinil, keď ani samého knieža-prímasa nešanoval a aj tohoto prvého hodnostára Uhorska zamočil do inláký špinavej nenávisťi, v diabolskom pretváraní opovažuje sa nešľachetné jednanie svoje odôvodniť tým diabolským cigánstvom, že všetko toto robí «za vieru a za kríž». Nešťastný a prenešťastný to ľud, čo uveril slovám tohoto nesvedomitého a naničhodného človeka.

Pohliadnime ale dalej, čo si zas píše ten luteránsky «Týždenník». Stojí tam od slova do slova: «Naši slovenskí socialdemokrati držali sa verne a statočne. Porozumeli, že naše záujmy sú jedny a tie isté». Jeho záujmy, teda aj zásady sú jedny a tie isté, ako socialdemokratov, týchto besných nepriateľov Boha, viery a blaha Iudu. Pritom však opovažuje sa bezočivo tvrdiť, že bojuje «za vieru a kríž». No, na toto máme len tú odpoveď, že človek, čo takto píše alebo nevie čo hovorí, alebo nehanebnými cigáňstvami verejne chce podpalovať ľud, alebo patrí do druhu obecných lotrov!

Inštalácia trenčianskeho hlavného župana.

V Trenčíne inštalovali 10. mája s veľkolepou slávnosťou trenčianskeho fõišpána dra Valéra Smialovszkého. Hlavný župan pohnul sa zo Žiliny do Trenčína v štvrtok na 10. mája s raňajším vlakom. Po ceste v sídelných mestách jednotlivých okresov pozdravili ho a pripojili sa ku nemu stoliční výborníci. Vlak dojachal do Trenčína o 9. hodine 21. min. a na nádraží privítal hlavného župana mešťanosta Trenčína. Hlavný župan sa potom zaviezol do chrámu piaristov, kde bolo slávnostné «Veni sancte». Pri ceste, po ktorej sa viezol hlavný župan, stáli: občianstvo, spolky a žiaci. Domy boli ozdobené zástavami. O 11. h. pred poľudním bolo inštaláčné valné shromaždenie, ktoré zahájil miesto chorého viceišpána Franc Barényi a na ktoré povolala hlavného župana veľká deputácia. Po shromaždení išly na poklonu k hlavnému županovi úradu a spolky. O 1¹/₂ hodine obecnosť stolice sriadila na počtu hlavného župana slávnostný obed, na ktorom bolo do 400 hostov. Prvú zdravicu vyniesol fõišpán dr. Smialovszky na kráľa, potom dekan a predseda kresťanskej ľudovej strany trenčianskej farár predmiersky Szteszkál pozdravil hlavného župana. Ablegát okresu varínskeho dr. Alexander Ernszt vyniesol všeobecnú pozornosť vzbudzujúcu zdravicu na obecnosť trenčianske. Nasledovalo ešte viac pekných toastov a okolo 5. hodiny začali sa hostia rozchádzať. Na inštalácii prítomní boli vyslancovia: dr. Alex. Ernszt, Ladislav Mednyánszky a dr. Emil Gyuriss. Večer o 8. hod. bol lampionový pochod, počas ktorého gymnasiálny profesor Károlyi pozdravil hlavného župana.

Inštalácia hlavného župana stolice liptovskej.

Z Liptovského Sv. Mikuláša oznamujú, že dňa 7. mája sa previedla inštalácia hlavného župana Mórica Palugyayho. Na inštaláčnom valnom shromaždení čo hostia prítomní boli aj krajinskí vyslanci Gabriel Ugron a Štefan Rakovszky, Palugyay v slávnostnej reči prisľúbil svoje spoluúčinkovanie, že sa bude usilovať, aby svornosť, ktorá bola v stolici narušená, opäť nastala medzi obyvateľstvom. Večer sriadili na počtu hlavného župana Palugyayho fakľový pochod.

Vymenovanie prófa Ferdinanda Zichyho.

Úradný list uverejnil dňa 13. mája nasledovné vymenovanie:

Na predlohu môjho uhorského ministra nábožen-

stva a výučby starsieho grófa Ferdinanda Zichy de Zichi a Vásonykeó, tajného radcu môjho a člena veľmožov vymenúvam za predsedu dozorujúceho výboru uhorských základín výučby a náboženstva. Dano vo Viedni. dňa 5. mája roku 1906. Franc Jozef v. r. Gróf Albert Apponyi v. r.

Posledným predsedom tohoto výboru bol zomrelý gróf Julius Szapáry. Pod nezákonnou vládou hodnosť táto nebola zaplnená. Vymenovanie však prvého katolíka Uhorska a veľazaslúženého vodcu kresťanskej ľudovej strany na túto hodnosť, nielen k potešeniu lež aj k uspokojeniu musí byť všetkým katolíkom, bo majetok katolícky, aké sú základiny náboženstva a výučby, nemôže sa v istejších rukách nachodiť a správa jejich nemohla byť spravodlivejšiemu a svedomitejšiemu mužovi sverená, ako je gróf Ferd. Zichy, vodca kresťanskej ľudovej strany.

Rakúsky ministerpredseda v Budapešti.

Rakúsky ministerpredseda knieža Hohenlohe-Schillingsfürst vo štvrtok dňa 9. mája večer prišiel do Budapešti, kde v piatok vyhľadal ministerpredsedu dr. Alexandra Wekerleho a viacerých členov kabinetu, s ktorými konferoval.

Ministerpredseda vo Viedni.

Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle bol v sobotu dňa 12. mája o 10. hod. na výsluchu u jeho veličenstva. Predbežne radil sa ministerpredseda dlhší čas s uhorským správcom dvornej kancelárie s Gejzom Daruvárym. Na výsluchu vybavené bolo viac aktuálnych politických otázok, zvlášte tie otázky, ktoré úzko súvisia so započatím účinkovania snemu. Ministerpredseda referoval kráľovi o politickej situácii a predostrel aj osnovu trónnej reči, ktorú minule vydržiavaná ministerská porada ustálila. V trónnej reči zmieni sa kráľ o obrate, ktorý nastal v politickej situácii. Trónna reč nebude obsahovať podrobný program budúcej činnosti vlády, lež kráľ zmieni sa o vonkajšej politike a prizvukovať bude nezmenený priateľský pomer medzi našou monarchiou a Nemeckom.

Po výsluchu navštívil ministerpredseda dr. Wekerle rakúskeho ministerpredsedu knieža Hohenlohe a radil sa s ním vyše pol hodiny.

Popoludní prijal ministerpredseda návštevu nemeckého veľvyslanca grófa Wedela a potom sa radil s ministrom zahraničia grófom Goluchowským.

O 3. hod. popoludní bola v paláci rakúskeho ministerpredsedu konferencia v otázke autonomnej colnej tarify. Krem otázky autonomnej tarify ustálený bol aj poriadok práce delegácií. Po konferencii odcestoval ministerpredseda späť do Budapešti.

Assentírky.

Minister honvédstva Ludvik Jekelfalussy na otázku jedného žurnalistu povedal, že assentírky budú v mesiaci júli, a síce od 1. do 15. a rekrútov povolajú už dňa 1. augusta do služby. Vláda zamýšľa už 1. júla urlaubovať

do služby povolaných náhradných rezervistov, aby zvlášte gazdovské rodiny nepostrádaly počas zatvy potrebných robotníkov. Rekrútov v auguste a v septembri vycvičia a v októbri budú nové assentirky, aby urlaubovať mohli tých vojakov, ktorí teraz už tretí rok slúžia. V októbri assentovaných rekrútov povolajú 1. decembra do riadnej služby. Toto sú plány vlády; pravdaže tieto plány bude možno len v tom páde uskutočniť, jestli snem návrh o odhlasovaní rekrútov odhlasuje v takom čase, aby sa návrh ešte 10. júla mohol stať zákonom.

Z CUDZOZEMSKA.

Zahájenie ruskej Dumy.

Deň 10. mája bol pre Rusko veľavýznamný. Cár Mikuláš II. zahájil totiž v tento deň účinkovanie prvého voleného ruského snemu. Ku tejto príležitosti cár s cárovnou a svojou matkou predpoludním o 10. h. dovezol sa z Peterhofu na jachte, ktorá zastala pred zimnou palotou, ktorú od 19. januára nevidel. Palota bola obsadená vojskom. O 12. hodine v mramorovej dvorane sv. Jura sišli sa senátori, za tými prišli generáli, dvorní hodnostári a členovia ríšskej rady a len potom členovia dumy. Potom cár s cárovnou, s matkou a členami panovníckej rodiny za zvukov hymny vstúpil do dvorany, kde potom traja metropolití odbavili bohoslužby. Po bohoslužbách cár vstúpil na trón, okolo ktorého stáli cárovné a ostatní členovia panovníckej rodiny a prečítal trónnu reč.

Pri posledných slovách trónnej reči ozvalo sa volanie «hurá!», načo cár v takom poriadku odišiel, ako bol prišiel.

Popoludní o 5. hodine štátny sekretár Frisch krátkou rečou zahájil prvé zasadnutie dumy, pozdraviac vyslancov a prosiac božie požehnanie na ich prácu. Potom ríšsky sekretár Üxküll prečítal vzorku prísahy a vyzval vyslancov, aby ju podpísali. S tým sa prvé zasadnutie dumy skončilo.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novin je :

na celý rok ... .. 4 koruny
na pol roka ... .. 2 koruny
na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún. -- Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tich ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kreštania kupujte len u kreštanov !

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Rozálka div nezamdlela od žiaľu a od strachu. Nevedela pochopiť, čo sa narobilo Jožkovi. Veď nikdy nebol takýto. Vždy s tou najvrelšou láskou choval sa k nej. A teraz? Ale možno sám hľadá príležitosť, aby sa rozišli. Nech! Ťažko jej bude síce zabudnúť, ale veď je Boh dobrotivý a vyhojí aj väčšie rany, než aká je jej. Ale ako mohla na to myslieť, že ju Jožko vezme? Také chudobné dievča. A ten istotne sa len pohrával s ňou. Veď koľki to robia, len aby oklamali dievča. Mimovoľne vykľzly sa jej slzy a dlho lkala. Lúto jej holo toho šuhaja. Vždy ho držala za poriadneho človeka.

O pár dní Jožko Cedák zase sa stretnul so starým Strelom a pýtal sa ho :

— Odkiaľ, odkiaľ strýko?

— Z pošty Jožko. Bol som s listom. Vieš Rozálka písala môjmu Filipovi.

— A čo mu písala? — pýtal sa ďalej Jožko.

— Ja som ten list veru nečítal, lebo veru čítať neviem, ale istotne to, že ho rada má.

Jožkovi bolo dosť. Odišiel bez slova.

Lukáč pokrútil hlavou a húpal :

— Chudák Jožko, ako mi ho je lúto! A ja starý somár robím mu toľko žiaľu. Ale čo si počnem, keď to jeho otec odo mňa žiada? Ani Boh mi to nemôže mať za zlé. Veď koľko dobrodenia mám od Cedáka?

Jožko ako šialený bežal do Vlčkov. Prudko otvoril dvere. Zastal pred Rozálkou a potom s divou naruživosťou kričal :

— Konečne poznám Ťa, ty falošnica! Takto ma na posmech obrátiť! Ale počkaj... — a pohrozil sa.

Dievča sa nalakalo a chcelo prehnúť.

— Ježiš Maria, čo chceš so mnou! Nepovedala som ti, aby si nechodil k nám? Čo sa ti narobilo? Prečo mi nedáš pokoj?

— Patrí sa to, mne cigániť, že ma rada máš a za mojím chrptom s druhým sa ľabkovať?

— Prestaň Jožko! Neublížuj mi! Ty si chcel, aby sme sa rozisli. Nech je teda podľa tvojej vôle. Moje svedomie je čisté.

Lenže Rozálka marne sa vyhovárala. Jožku zaslepiła žiarlivosť a bol ako bez rozumu.

— Oklamala si ma! Druhého si milovala. Nič nechcem mať s tebou! Ani vidieť Ťa nechcem, — hovoril rozžialený Jožko.

— Pre Boha Ťa prosím, nermúť ma a choď preč. Tak

sa aspoň oblahčí srdcu môjmu, keď ňu viac nevidím, — povedala s horkosťou.

Jožko odišiel.

— Choď. Hľadaj si inú. Bohatú, peknú, nech sa nasýti tvoj otec, — šeptala a dala sa do plaču.

Nikdy nemyslela, že toľko žiaľu zapríčini jej Jožko. Ved ho z úprimnosti srdca milovala. Len jeho jediného.

Jožkovi sa ani len nesnívalo, koľko trpkostí narobil úbohej Rozálke. Hnev pozbavil ho rozumu a myslel na pomstu. Nebolo mu dosť, že usmrtil srdce toho nevinného dievčaťa, ale ešte aj iné chcel vykonať.

Jedon deň hovorí svojmu otcovi:

— Tato, dávno ste mi hovorili, aby som sa oženil. Keď sa vám to ľúbi, rád by si vziať Katku Bednárech.

— Ale ozaj, synku? Vidiš to sa mi už ľúbi! Vedel som, že si ty múdry šuhaj a že ma poslúchneš. Necbaj to len na mňa.

O tri týždne boly ohlášky.

Ludia mnoho klebetili o tom. Ale veď inšie nevedia. Bez toho nenie ani jedna svadba. Našli sa i takí, ktorí lutovali Rozálku. Chudera, neraz plakala, keď ju nikto nevidel, ale zato nedala na javo svoj veľký bôľ, ba probovala byť veselou. Ale úsmev ten nesvedčil k jej bladej tvári. Také to bolo, ako keď slnko zasvieti na ladovcom dobyté pole.

Svadba bola veľmi hlučná. Tak to žiadal starý Cedák. Veď žení jediného syna a ten dovedie do domu bohatú nevestu. Patrí sa, aby sa celá dedina zabávala. Aj navolal hostí. Komu sa v izbe neušlo miesta, drobčil na dvore «Poza bučky». Len mladoženici sa nevedeli rozvošeliť. Nuž ale to už tak býva. A potom patrí sa, aby si mladá nevesta oči utierala šatkou. Len z takej bude hodná gazdiná, ktorá vie oplakať svoje dievčerstvo.

Nuž ale Katka neoplakávala dievčerstvo, ale ani neukazovala radosť, že ostala Jožkovou ženou. To aj slepý videl, že toto manželstvo len starí splietli. Nie láska, ale vôľa rodičov ich spojila. Tým veselší ale boli svatovia. Lúchali hriato, že k ránu oba pod stôl padli.

Po svadbe sa hostia rozišli, len nevesta zostala u Cedákov. Starý Cedák jej veľmi lichotil, ba bol by ju aj na rukách nosil, ale tam ho čert vie, tej sa voľačo nezдалo na novej hospode. Tvár jej bola zamračená a nič ju netešilo, hoc jak pekne s ňou zachodili.

Aj Jožkovi bolo nápadné, že tá jeho ženička nenie taká, ako to bývajú mladé ženy, opýtal sa jej teda, že prečo je taká?

— Prečo?! — skríkla ona. — Patrí sa to, aby sme my v tejto tmavej diere bývali, tatko ale sám bývajú vo svetlici. Načo im je taká veľká izba? Nebolo by im dobre v tomto kúte? Keby som to bola napred vedela, nebola by som sa pohla z otcovského domu. Akú peknú izbu som tam mala.

— No už sa len nehnevaj Katka moja, budem sa o tom s otcem vyprávať.

Aj sa vyprával s ním. Čože mal teda starý Cedák inšie robiť, preniesol sa do komory a mladým prepustil svoju izbu.

Nevesta z prvoti bola dobrá aj oproti svokrovi, tak že nevedel, čo má od radosti robiť. Neraz sa chválil pred starým Strelom, že akú má dobrú nevestu.

— Počúvajte, to vám je opravdový anjel.

— Len aby vždy bola taká, — odpovedal ten.

Lenže spokojnosť a dobrá vôľa nevesty netrvala dlho. Boh vie, čo sa jej narobilo. Počala byť surovou nielen oproti svojmu mužovi, ale aj oproti starému. Keď sa jej prihovárali, len tak na krátko odsekla; a keď sa nahnevala, grobianila ani flajnárka. Aj robota jej smrdela. Všetko zanedbávala. Neporiadok bol v celom dome. No, ak to tak pôjde, krásne vygazduje. Nepáčilo sa to ani mladému, ani starému. Ba tento akési výčitky si počal robiť. Ustavične bola mu na rozume Rozálka.

— To iste trest boží — hovoril starý Cedák sám pre seba. — Snáď s Rozálkou by bol Jožko lepšie pochodil.

Tohoto chudáka veľmi trápila Katka.

— Prečo si taká nechutná? Čo ňu mrzí? — pýtal sa jej muž.

— A čo mám asnaď tancovať? Ved pri tebe zdochnem, ako pes. Mala som sa za koho vydať! Ťnanka istotne potratili rozum, keď ma k tomu prinútili, aby som sa za teba vydala.

Slová tieto pobúrili Jožka. Oči sa mu iskrily a tvár jeho horela od hnevu. Chytil palicu a pohrozil sa s nou svojej žene.

— Tak ňu vytrepem s tou palicou, len ho nečuš! Čo ti robím? Nenie ti dobre u nás!

— Áno, mňa by si bil, — hovorila žena, — ale otcovi nepovieš ani slova, a čo robia!

— Čo ti robia? Nie sú k tebe taký dobrý ako ku vlastnému dieťaťu? Kedy ti ublížili?

— Ja nebovorím, že mi ublížili, ale to sa mi nepáči, že my dvaja hlušíme, robíme ako najati a nemáme nič z toho. Veď je všetko ňankovo, my len hoferčíme tu. Hoc-kedy nás môžu vyhnať odtiaľto.

— Čo ti to prišlo do rozumu? Komu že by to dali, keď nie nám? Veď nemajú nikoho. Nie sú ani korhel, ani kartár a robia tak, ako aj my, teda zaslúžia trochu tej váre? To sa veru nepatrí, aby si o nich tak hovorila, i tak im už mnoho grobianiš.

— Čo ich mám snáď na rukách nosiť? Ja nič iné nechcem, len nech dajú na nás dvoch prepísať celý svoj majetok.

Jožko sa zamyslel. Nevedel pochopiť, odkiaľ berie jeho žena tieto myšlienky? Teda všetkého má do sýtosti, deliť sa s nikým nebudú a čo jej prišlo do rozumu? Snáď sám čert jej to šušká. Tam po jeho živote! Hej, Rozálka by nebola bývala taká, vzdychol si zavše. Otcovi nechcel o tom riečiť, ale, aby mal pokoj, predsa mu povedal, čo chce Katka. A ten dobrák, len aby jej po vôli bolo, šiel do mesta a dal svoj majetok na mladých prepísať.

(Dokončenie nasleduje.)

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

CHÝRNIK.

Kráľ v Budapešti. Z Viedne oznamujú, že jeho veľičenstvo kráľ dľa dosavadných ustálení len dňa 20. mája príde do Budapešti a ostane tu do 24. mája. Dňa 24. mája odcestuje kráľ do Brucku, kde prehliadne čaty, dňa 26. mája ráno o 7. hodine ale odcestuje späť do Viedne.

Cisárovná Eugenia, vdova po cisárovi Napoleonovi III., minulý týždeň slávila svoje 80-ročné narodeniny. Cisárovná narodila sa dňa 5. mája roku 1826. v Granade (Španielsko). Jej otec bol gróf Montijo a jej matka Maria Kirckparik, ktorá pochádzala zo Škocie. V jej mladých rokoch cestovala so svojou matkou zväčša po cudzozemsku. Raz prišla do Paríža, kde sa v paláci Elysée odbyvaly práve veľkolepé slávnosti. Cisár Napoleon zaľúbil sa do krásneho dievčaťa a požiadal ju o ruku. Dňa 29. januára roku 1853. bol civilny sobáš a na druhý deň v chráme Notre Dáme cirkevný sobáš. Cisárovná viacrás spravovala vláda, keď nebolo cisára doma. Roku 1870., keď cisár Napoleon bol uväznený, cisárovná šla do Anglicka. Napoleon III. zomrel v januári roku 1873. Jeho vdova potom žila pod menom grófkya Pierrefond vo Farnboroughu. Jej jediný syn, princ Eugen Ludvik, ktorý sa narodil dňa 16. marca r. 1856. a ktorý pozdejšie vystúpil aj čo prätendent trónu v júni r. 1879. padol vo vojne, ktorú viedli Angličania v Afrike proti Zulukafferom.

Napadnutý rakúsko-uhorský hlavný konsul. Sdelili sme, že vo Varšave v deň 1. mája rak.-uh. hlavného konsula Štef. Ugrona jeden vojak viacrás uderil kolbou pušky. Z Varšavy teraz sdeľujú, že prípad vzbudil v celom meste veľké pohoršenie. Vojenská vrchnosť už i zaviedla vyšetrovanie proti vinnikom. Početní poľskí šlachtičci vyslovili svoje poľutovanie hlavnému konsulovi. 83-ročný knieža-arcibiskup, celý generálsky sbor, hlavný gubernátor, gubernátor a náčelník všetkých vrchností tiež navštívili konsula Štefana Ugrona a dali výraz svojmu horšeniu.

Zdvorilý minister. Zo Zvolena oznamujú, že keď minister honvédstva Jekelfalussy dňa 26. apríla držal tu programnú reč, jeho z Budapešti došli sprievodníci na jeho počtu sriadili hostinu, na ktorej prítomné boli aj mnohé dámy. Po hostine odprevadili popredného hosťa viacerí zo spoločnosti aj na stanicu. Na ceste slečne učiteľke Urbánovej zlomil ostrý vietor dáždnik. Keď sa to minister na stanici dozvedel, zdvorilými slovami potešil učiteľku a prisľúbil jej, že jej škodu vynahradí. Učiteľka tieto dni dostala z Budapešti jeden hodvabný dáždnik, na ktorého rukoväť pripojený bol listok s nasledovnými riadkami: «Slečne Ilone Urbánovej, učiteľke vo Zvolene. Na pamiatku s úprimnou úctou. Ludvik Jekelfalussy, minister honvédstva.

Dedič trónu na poľovke. Zo Zimúna sdeľujú, že dedič trónu Franc Ferdinand minulé dni v sprievode kapitána Hardegga odcestoval späť do Viedne. Arciknieža tri dni poľoval v lesoch a na močariskách v Kulpinove. Korunný princ zastrelil 16 orlov a 195 vodných vtákov, medzi nimi veľa bociaňov. Už ráno o 4. hodine šiel ku hniezdu orlov, ktorých vtedy zastrelil, keď vyletely zo svojho hniezda. Arciknieža Franc Ferdinand počas svojej poľovky býval na lodi.

Franc Kossuth v Bukarešti. Dňa 23. mája otvorila v Bukarešti rumunskú národnú výstavu. Na výstavu má prísť aj minister obchodu Franc Kossuth, ktorý prisľúbil, že jestli mu to okolnosti dovoľia, príde na výstavu.

Honvédske pomníky v Košiciach. Z Kosíc píšú, že tamojší honvédske pomníky odhalia dňa 10. júna. Na slávnosť odhalenia pozvú aj Krajinský spolok 48-ických honvédov.

Roosewelta zafa zatkli. Že v Amerike zákon viaže aj familiu predsedu, to dokazuje nasledovný prípad. Senátora Longwortha, zafa präsidenta Roosewelta i s jeho manželkou Alice Roosewelt a s niektorými priateľmi v štáte Cincinnati polícia zatkla, lebo veľmi rýchle hnali na automobile. Polícia zhabala automobil a len vtedy ho vydala majiteľovi, keď tento složil najprv značnú kauciu.

Hlavný mešťanosta. V sobotu dňa 12. mája popoludní volilo hlavné mesto nového hlavného mešťanosta. Na voľbu sišli sa skoro všetci výborníci a keď námestný mešťanosta Július Rózsavölgyi zahájil valné shromaždenie, v sieni nebolo prázdneho miesta. Potom námestný mešťanosta prečítal kráľovský reskript, dľa ktorého kráľ na prvom mieste kandidoval Kolomana Füleppa, na druhom Gejzu Wagnera a na tretom Ludvika Kollára. Jedna čiastka výborníkov nebola spokojná s kandidovaním Kolomana Füleppa a títo hlasovali na Kollára. Vzдор tomu shromaždenie 177 hlasmi proti 126 zvolilo za hlavného mešťanosta Kolomana Füleppa. Wagner dostal 3 a Kollár 123 hlasov. Jedna deputácia hneď šla po Kolomana Füleppa, ktorého prijali výborníci s hlučným éljenom. Po složení prísahy nový hlavný mešťanosta Koloman Fülepp povedal krátku programnú reč, ktorú väčšina výborníkov prijala s potleskom.

Pohyb Bosniakov. Z Mostáru oznamujú, že viac tisíc občanov vydržovalo minulé dni verejné ľudové shromaždenie. Na shromaždení prijali resolučný návrh, v ktorom pre Bosnu a Hercegovinu žiadajú tlačovú slobodu, právo shromažďovania, obecniu autonomiu, zmenenie zákona o priemysle a zotrenie verejných prác. V meste vypukol všeobecný štrajk.

Požiar. V obci Szádelő (stolica Abauj-Torna) minulé dni vypukol oheň, následkom ktorého takmer celá obec ľahla popolom. Zhorel aj kostol, fara a škola. Zvony na veži sa roztopily. Hasičia, ktorí prišli oheň hasiť z Torny, vedeli oratovať iba mlyn a tri domy pod plechom. Poistené bolo len niekoľko domov a tak škoda je náramná. Hlavný slúžny prosil od ministra vnútorných záležitostí pre vyhorelcov podporu.

L'adové medvede v cirkusi.

Smrť. Bývalý nadžupan stolice oravskej Juraj Szmrecsányi starší dňa 13. mája ráno v 57. roku veku svojho zomrel v Budapešti. Zosnulý bol 11 rokov hlavným županom a kým on stál na čele oravskej stolice, v Orave nebolo národnostnej otázky, lebo ľud nepočúval na reči národnostných poburovateľov, lež na svojho dobrodincu Szmrecsányiho. Zosnulý dal postaviť v Orave železničnú dráhu a uviedol do poriadku zanedbané obecné hory. Živú účasť bral vo všetkých spoločenských a politických pohyboch. Vlni v jaseňi začal chorľaveť a odtedy ustavične bol chorý, kým dňa 13. mája smrť neoslobodila ho od múk. Pohrab zosnulého nadžupana odbýval sa v stredu dňa 16. mája v Dolnom Kubíne.

Chýry zo Spiša. V Novej Vsi dňa 2. mája večer železničný robotník Franc Mucsik tak nešťastlivo prišiel medzi taniere dvoch nákladných vaggónov, že ho až na smrť rozpučilo. — V Levoči sa Julius Behyna, gymnaziálny profesor na odpočinku, dňa 30. apríla pre svoju nevyliciteľnú nemoc zastrelil. — Aurel Münnich, advokát budapeštiansky, ktorý za 21 rokov bol liberálnym ablegátom novo-vešského okresu, dňa 28. apríla v 50. roku života svojho v Budapešti zomrel. Pochovali ho dňa 2. mája v Novej Vsi. — V Levoči sa dňa 26. apríla slúžke Marii Polnisch od petroleja šaty chytily, pri čom sa tak velice popálila, že nasledujúceho dňa skonala. — V Podhradí pri lámaní vápenných skál tak nešťastlivo spadly skaly na jedného robotníka, menom Jozefa Balga, že mu pravú ruku odtrhly.

Zkazené jedlo. Fabrického robotníka Jána Wellnera navštívil na jeho byte v Munkás-ulici číslo 7. jeden pokrevný, ktorý býva v chudobinci. Pvkrevný chcel sa zavedať Wellnerovým trom deťom a doniesol im z chudobinca syrové slíže. Sotva zedly deti slíže, ostaly zle, tak že ich dobrovoľní ochrancí museli zaviesť do Rochusovej nemocnice. Tu potom zistili, že deti sa otrávilý zkazeným jedlom. Policia v tejto záležitosti zaviedla prísne vyšetrovanie.

Púť do Maria-Remete. Dávame na známosť cteným bratom a sestram, že «Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh» usporiada dňa 27-ho mája z jozefovského chrámu púť na milostné miesto Mária-Remete za Budínom. Processia pohne sa z chrámu jozefovského o pol 7-mej hodine ráno. Na milostnom mieste bude sv. omša a kázeň slovenská, popoludní litánie. Púť bude sprevádzať známy kazateľ slovenský. Jak by však dňa 27. mája bolo nepriaznivé počasie, tak púť odbývať sa bude v nasledujúcu nedeľu. *Riaditeľstvo.*

Zmeravenie šije v prešporskej stolici. V trnavskom okrese v obci Kerestúr minulé dni traja roľníci zomreli za podozrivých okolností. Mrtvoly budú pitvať a ustália príčinu smrti. — V Diószeghu behom troch týždňov deväť ľudí ochorelo za zvláštnych okolností a piati z nich už aj zomreli. Mrtvoly pitvali a lekári konštatovali že traja ľudia zomreli na zmeravenie šije. Štyroch chorých opatrujú. Pred niekoľkými dňami zdravotnícky hlavný dozorca Edmund Téry v Diószeghu úradne preskúmal vec a hneď na to nariadil porobiť ochranné, ďaleko siahajúce poriadky. — Vo Födémesi dvaja ľudia ochoreli za podozrivých okolností; jeden zomrel a druhého opatrujú v trnavskej nemocnici. — V obci Búr Sv. Peter štyria ľudia onezdraveli a dvaja zomreli. Vo viedeňskom Favoritene, kam Slováci z prešporskej stolice vozievajú zeleňiny vo februári 18 ľudí onezdravelo na zmeravenie šije. Nemoc pozdejšie vystúpila aj v moravských obciach susediacich s prešporskou stolicou, kde sú zamestnaní roľníci z Prešporskej v cukrových fabrikách. Moravci tiež často chodia do hraničných obcí a takto sa prevliekla choroba do Uhorska.

Prepustení robotníci. Z Viedne oznamujú, že v sobotu dňa 12 ho mája prepustili z práce 35 tisíc staviteľských robotníkov; všetkým týmto prepusteným robotníkom vydali ich zamestnávateľia a podnikatelia knižky robotnícke.

Zajímavé číslice. Krajinský štatistický úrad v svojom teraz vydanom sošite sdeľuje štatistické dáta, pofahujúce sa na mesiac marec tohto roku. Dľa výkazu v mesiaci marci roku 1906. narodilo sa v uhorskej krajine 67.934 detí a zomrelo 48.024 osôb; prirodzený prírast ľudu v mesiaci marci činí 19.910 duší. Z týchto číslic pripadá na Horvatsko a Slavonsko 8494 pôrodov a 6595 smrtných pádov. Primerano ku tomu istému mesiacu lanského roku narodilo sa v marci roku 1906. o 1684 deti viac a zomrelo o 7289 menej; prirodzený vzrast ľudu v marci tohto roku je teda o 8973 duší prajnejší než bol v marci r. 1905.

V marci tohto roku uzavreté bolo 5732 sňatkov, a síce v Uhorsku 5634, v Horvatsku a Slavonsku 98 sňatkov. Primerane ku tomu istému mesiacu predošlého roku vstúpilo do stavu manželského o 9699 menej párov. Zpomiedzi týchto 5732 sňatkov uzavreté bolo 892 miešaných manželstiev, to jest 15 6%; v Horvatsku a Slavonsku uzavreli iba 4 miešané manželstvá. Kresfiansko-židovských sňatkov uzavreť bolo v marci 34; v 22 pádoch bol mlaďožených židom a v 12 pádoch bola mladucha židovkou.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kishirtokosok Országos Földhiteintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podľžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Passov vydali v marci 26.257, asice 19.888 na vy-
sťahovalecké ciele a 6369 na iné ciele. Na základe týchto
passov vysťahovať sa malo právo 23.758 osôb, z iného
cieľu do cudzozemska ist mohlo 9458 osôb, spolu 33.216
osôb, asice 22.389 mužských a 10.827 ženských. (V me-
siaci februbári tohto roku vydali 23.327 passov, v marci
roku 1905. ale 27.149 passov.) V Horvatsku a Slavonsku
vydali v marci 7284 passov. V mesiaci marci na územie
Uhorska vrátilo sa 1451 osôb, asice 1286 z Ameriky, 116
z Rumunska, 31 z Nemecka a 18 osôb z iných krajín.

HOSPODÁRSTVO.

O pomocných spolkoch.

Z prednášky Michala Róthy, tit. kanonika a kis-lódskeho dekana
dňa 27. júna r. 1905. vo Veszpríme držanej.

Ráčte mi dovoliť, abych prehovoril pár slov aj o
našom sklepe. Pár slov len, bo potravný spolok náš je
ešte len dieťa.

Kresťanské sklepy lepšie obľúbil si ľud ako spori-
teľne, za to ich najdeme na všetky strany. Príčina toho
je tá svevoľa a to utrhačstvo židovských kramárov, kto-
rému vydaný je ľud najmä po dedinách. Najväčšia chyba
je, že u nás kupectvo, práve tak ako aj liberálna poli-
tika, nezná mravy, teda slobodný je jarmok, kupci ži-
dovskí to robia, čo sami chcú. Medzi rozličným tovarom,
ktorý vidíme v sklepe židovom, sú aj pasce, do ktorých
velmi ľahko chytí sa nepozorný človek, veď židáci ešte aj
s tovarom úžeria, dajú na bôrg, na veksle. Veď koľko ta-
kýchto židákov otvorilo sklep s 200—300 korunami a už
o pár rokov zostali boháčmi a dedinskými bankármi?
Ako to možno? Len tak, že obecný ľud kadejaký podľý
tovar veľmi drahो zaplatil, čo nenie iné, ako úžera. A to
dovoliť liberalizmus. Pre takéto zdieranie vrchnosť ani
jedného úžerníka neodsúdila. Nuž ale aj tomuto lúpež-
níctvu musí byť koniec, lebo miera je už preplnená. Toto
dalo život potravným spolkom, s ktorými, chvala Bohu,
už na všetky strany sa stretáme. Sklepy už aj preto je
ľahko zariadiť, lebo oni majú dve ústrednosti, a síce
«Handa» a «Jednotu Kresťanských Krajinských Spolkov».
Tieto ústrednosti, ako bedlivé matky, privinú k sebe nový
a ešte útlý spolok, opatrujú ho a starajú sa oň. Zaopa-
tria preň dobrý a lacný tovar. Dajú naučenie, ako treba
viesť spolok a jeho knihy a tieto, tak podobne aj účty
spolku prehliadnu. Pri takejto pomoci radosť je pracovať
riaditeľstvu, ak je ono s telom a dušou zaujaté za sľa-
chetný cieľ. Takýto sklep len k dobrému môže slúžiť
a to najmä tam, kde poplatky údov slúžia za základinu
sklepu.

My nevedeli sme ani haliera strčiť do nášho sklepu

a predsa sme ho založili. Pýtate sa, že ako? Odpoviem.
V stred našej obce stojí jeden poriadny domec. Nie dávno
dal ho vybudovať istý Schwarc a zariadil v ňom skvostný
sklep. Rozumel sa tomu, ako má ľud k sebe privábiť a
obsnuvať, ako to židovskí kramári a všeliakí kšeftári do-
bre vedia. Aj mu to šlo výborne. Ale, ako žid zvyknul
povedať, keď volakomu dobre praje: aby si zbohatnul,
tak aj nášmu Schwarcovi museli tak zavinšovať, lebo bo-
hatým chcel byť silou-mocou. A aby cieľ svoj dosiahol,
nepreberal v prostriedkoch, tak sa stalo, že na mená
istých mojich farníkov kis-lódskeho veksle falšoval. Ale
zle pochodil. Nalakal sa istého žaláru, teda prešiel do
Ameriky. Sklep sekvestrovali a udreli na bubon a tak
dychtivosť Schwarcova dala život nášmu potravnému
spolku.

Aby sa nám teda žid nevtrel do Schwarcovho domu,
usniesli sme sa na tom, že ho kúpime a otvoríme v ňom
kresťanský sklep. Vypustili sme teda tisíc účastín (akcii)
po 10 korún. Tieto na ruvačku pokúpili moji ľudia, takže
za krátky čas mali sme 10.000 korún, za ktoré potom
kúpili sme dom spomenutého Schwarc. Dom sme už
mali, ale sklep nie, ba nemali sme s čím vyplatíť ani
intabuláciu a interesy akcionárom. Mali sme teda pekný
gombík, ale chyboval k nemu kabát. Môžem povedať, že
sme sa dali do veľmi ťažkej a namáhavej práce bez po-
trebných k tomu peňazí, to jest aby sme z ničoho stvo-
rili jedon pekný a skvelý sklep. A s božskou pomocou
previedli sme to, na čo sme sa chytili. Naplnili sme náš
sklep so všeliakým tovarom, ba máme pri ňom aj sklad
na drevo a na dosky. Držíme v sklepe všetko, čo náš ľud
potrebuje. A tak aj treba, lebo potravný spolok len takto
zodpovie svojmu cieľu. Aby teda takýto spolok držal sa
a účinkoval k blahu ľudu chudobnému, má potrebu na
veľký úver (kredit). Odkiaľ ale vziať peniaze? Mal som
po ruke náš úverkový spolok, teda on bol našim verite-
lom. Dal mi 14.000 korún, ktoré som týždenne po 20
korunách zplácal. Tritisíc korún dostal som od spolku
bez interesov na ten tovar, ktorý nebárs sa míňal a bol
on v sklepe ozajstným mrtvým kapitálom. Plán môj vy-
pálil dobre. Sklep zo svojich príjmov riadne platí, začo
procentá dostane, tieto sú tak veľké, že kryjú interese
jeho dlžoby. Týždenný vklad ale utržíme za tovar. A že
to dobre ide. svedčí o tom dvoročná zkušenosť. Zplatíme
ročite 1000 korún, s čím o toľko porastie náš majetok a
čím ďalej, tým lepšie to pôjde a dá Boh, že jednúc z prá-
zdneho židovského domu vyrastie jedon silný kresťanský
sklep. Netvrďím, že je to nejaká ľahká práca, ba ovšem,
požaduje ona obratnosť, prozreteľnosť a namáhavosť, ale
kto sa raz dá na to, ten nech neklesá, ale nech prevedie
dielo svoje, čo by čo bolo. Veď je to pre ľud kresťanský,
ktorý je vystavený toľkým nehodám a trápeniam. Za ľud
a všetko za ľud, tak nám to káže naše povolanie a kre-
šťanská láska.

(Pokračovanie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

DOPISY.

Nitra.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

No už my nitrianski ľudáci sme chlapi na mieste. Čo sme sľúbili, to sme aj splnili. Roztrepali sme liberálov v celej stolici, tak že sa tí nikdy viac neposhliadajú a nikdy viac nebudú pánmi našej stolice. Už teraz aj na stoličný dom môžeme vystrčiť bielu zástavu na znak, že teraz my sme na vrchu a že je koniec židoliberalnému panovaniu. Veď aj fõišpána máme po chuti, ktorý veru inakší poriadok bude držať, ako jeho predkovia, ktorí neraz jedenásť liberálnych ablegátov poslali na snem. Že títo, ako nás tam zastupovali, ešte aj teraz nás mráz prechodí, keď si na to pomyslíme. Pán Markhot dňa 30. apríla keď prevzal fõišpánstvo tak sa vyslovil, že vymetie tých úradníkov, ktorí absolutizmus slúžili. Dobre bude, aspoň sa skiepieme pliahy.

Volby u nás utešene vypadly. Šesť krešťanských ablegátov sme vyvolili a nech nectíme smluvu, ktorú stránky koalicionálne medzi sebou uzavrely, mohli sme dostať jak frašstacký, tak aj považsko-novomestský okres, veď sú v ňom krešťanskí ľudáci vo väčšine. Dá Boh, že na budúce aj tu budú viať naše zástavy. Všetky naše volby mohly byť jednohlasné, keby sa neboli pomiešali židáci a ich kamaráti liberáli. Zo závidosti a od jedu sa pachorili a trovili peniaze, ale mimo daktorých ožratých lajdákov, ani jedného statočného krešťana nezviedli. Patřilo by sa, aby sme sa im za to odslúžili s tým, že nekupujeme viac u židov. A ako sa márne nadúvali židáci, tak špatne pochodili aj tí luteránski národovci. Od dávna brúsili po celom Nitriansku ich agenti, navádzali a búřili ľud. Pľuváli na našu stranu krešťanskú, rozhadzovali po obciach ich špiňavé noviny, zdarma ich posielajú aj teraz, ale nič nedocielili, naši nedali sa zviest a hnusné ich noviny hodili ta, kde patria.

My ľudáci ani sa neobzreme na nich. Tešíme sa, že sme si vyvolili šesť poriadnych krešťanov za ablegátov. Na nás vždy môže rátať krešťanská ľudová strana, veď je to našou povinnosťou a väčšej radosti niet, ako keď človek oddá hlas svoj na muža, ktorý brániť bude vieru katolícku. Nech žijú všetci ľudáci nitrianski spolu i s našimi ablegátmi!

Ale aj trenčianskym ľudákom privolávam na slávu a vítam ich v našom tábore. Dobře ste sa zadržali bratia moji, keď ste sa nedali zväbiť ani židom, ani národovcom. Boh dopřial vám tej radosti, ktorej ste sa už dávno mohli dožiť, keby nebolo bývalo liberálnych tatárov a rau-

bierskych predsedov volebných. Len vydržte pri nás až do konca, lebo len od krešťanskej strany máme čo očakávať. Aj u vás utíchli tí bruchopasci liberálni, čo vás tak dlho mučili, teraz hladte sa židov striasť, lebo máte ich priveľa. Podajme si ruky ako dobrí susedia a volajme:

«Nech žije krešťanská ľudová strana! Nech žijú naši ľudoví ablegáti!»
Nitran.

***

Z pezinského okresu (prešp. stol.).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho krátkeho dopisu v našom obľúbenom «Krešťane».

Pudmeričania boli vždy statoční a pevní ľudáci. Teraz však zmátožení luteránskym «Týždennikom» a jeho švagrom pololuteránskymi «Katolíckymi Novinami» zanechali zástavu prvého katolíckeho uhorského muža: grófa Ferdinanda Zichyho a tiahli do tábora luteránskych tatíkov. Svojho kňaza, ktorý sa opravdove stará za jejich duševné i telesné dobré, potupujú a zneuctujú a prečo? Začo? Veď on ešte žiadnemu zo svojich farníkov nedal zľú radu a kde len možno za dobro jejich pracuje. Je on predsedom úverkového, potravného spolku, tak ako aj Katolíckeho čítajúceho Kruhu. V tomto Kruhu každé číslo «Krešťana» on sám prečíta. Nezameškal on tohote ani v lete, ani v zime v tých najnepřiazlivejších časoch. Nepokladal si to za unováciu, len aby shromaždených o všetličom dobrom poučiť mohol. Pudmeričania ale — bohužiaľ — jeho dobrú radu nenásledovali.

Organistovi, tichému to a úradu svojmu telom i dušou oddanému mužovi, do maďarizátorov a chudobárov nadávajú. Takýmto zvetrelcom ja len tolko pravím, aby najprv sami seba odšacovali a tak potom budú vedieť, že čo sú.

V nedeľu po voľbe nastavili si oldomáš na počesť svojho víťazstva a luteránski kortesi Jehličkovi poslali im vína. Katolícki voličia kňaza Jehličku tým oslavovali deň boží nedeľní, že sa tým luteránskym vínečkom všetci spili, po dvoroch a po záhumniach dávida chválili a potom sa po zemi vľali a takto okrášlení hulákali na true pánu farárovi po ulici v spřievode ako českí komedianti. Na toto zase len musím povedať, odšacujte sami seba a vaše oslavovanie.

Toto v krátkosti dávam do verejnosti, aby svet videl, že naši katolícki Slováci potupili nielen katolícku ľudovú stranu, lež aj svoju vieru kvôli luteránskym sľubom. Keď nám Pán Boh dá ešte ďalších časov dožiť, to sa istotne presvedčíte o tom, že tieto sľuby byly puhé mámenie. Keď niekto chce vtáka chytiť, podstrčí mu to, čo on najlepšie ľubi. Tak aj Pudmeričania nehlasovali zo svojho presvedčenia, ale sa im to ľúbilo, čo im navyprával ich kandidát. Vyprávať je ľahko, ale ťažko splniť. Jemu tieto sľuby osožili, lebo došiel k svojmu cieľu. Pudmeričania ale, ktorí týmto sľubom verili, presvedčia sa dnes-zajtra o tom, že sú veru veľmi zklamani.

Kresťanská ľudová strana čo sľubovala, to aj splnila, cieľom jej bolo zničiť liberalizmus a to sa aj stalo s bozou pomocou. Za toto pracovali všetky stránky v koalícii spojené. Či to nenie veľká zásluha, že to aj sktočne previedly? Aj na to mi treba voličov pezinského okresu upomínať, že bývalý náš ablegát Dömötör okres svoj statočne zastával nielen na sneme, lež premnohých ako advokát darmo zastupoval aj pred súdmi. Bár kto sa ku nemu mohol obrátiť, každému poslušil bez odplaty. Keby tí mnohí voličia v týchto záležitostiach k inému advokátovi boli išli, veru by sa dosť boli naplatili. To je ale to najohavnejšie, že tí, ktorých on darmo podporoval, za ktorých sa najviacej unoval, ako besní robili proti nemu. Toto je tá najčernejšia nevďačnosť. K tomu to bola aj tá najväčšia hlúposť; luteránom k vôli pripojili sa k Jehličkovi. Koho ten bude zastupovať pred súdmi? Včul si draho môžu platiť cudzích pravotárov. Na sneme s jeho jagavým prsteňom tiež nič nevykoná. Nabaláchaní Pudmeričania nadávali kresťanskej ľudovej strane, že je to strana židovská. Na tejto čisto kresťanskej strane nikdy a nikde nebolo vidieť židov, bo všetci židia pridržajú sa od jakživa len tej luteránskej strany, s ktorou tí pudmeričí katolíci, ako zaslepení hlasovali. To je pravda, že kresťanská ľudová strana mnoho nepriateľov mala v peziňskom okrese, toto boli: luteráni, židia a mnohí zaslepení katolíci. Škoda vás bratia katolíci! Bodaj by vám Pán Boh čím skorej oči otvoril!

Volič.

***

Z bánovského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kresťane».

Dňa 30. apríla bola u nás voľba ablegátska. Jánoky-Madocsanyi dostal 1238 hlasov a luteránsky národný kandidát len 254 hlasov. Je to veľké víťazstvo, na to sme ani nerátali, tým menej keď do povahy vezmeme, že náš kandidát bol v okrese našom neznámy a prídúce k nám, o pár dní ochorel.

Je pravda, že tí, ktorí s ním mali príležitosť vyprávať a jeho reč počuť, len s počudovaním hovorili, že ten mladý človek je veľmi vzdelaný a neobyčajnými schopnosťami obdarený. Nám ale katolíkom je na radosť že sme takého muža za ablegáta dostali. Je to ozaj muž katolíckeho presvedčenia plný, každú nedeľu ho vidieť v kostole, na spoveď chodí každý rok a ako som počul i v svojej domácnosti — jak verný katolík — svoje kresťanské povinnosti nielen že koná, ale aj za príklad slúži všetkým. Ťažko nám bojo bojovať verní ľudáci bánovského okresu! Dobré to vy sami viete! Skúsili ste to všetci!

Protivný kandidát luteránskej národnej strany je rodom Bánovčan. Dr. Jozef Minárik má tu asi 50 familií samej rodiny. Nič zlého nehovoríme naň, je on poriadny človek, jeho program však nasledovať nemôžeme. Že prečo? To dobre vedia čitatelia nášho «Kresťana».

O dr. Minárikovi neidem viacej písať, niekoľko slo-

vami treba mi ale spomenúť Bánovčanov a opísať v krátkosti, ako títo chýreční Slováci rozširovali svoje presvedčenie. Najväčšia ponosa je na Bánovčanov. A tí sa veru aj zle zdržali. Nikto im nemal za zle, že jednotliví za Minárika, jako za svoju rodinu robili, ako to ale podaktorí robili, to je veru na celé Bánovce haňba!

Ani sa to nedá opísať, čo oni chvastali, jaké iuhárstva rozširovali. To žid, to žiaden evanjelik nehovorí, čo títo hovorili. V čas voľby kamením, palicami šli na voličov kresťanskej ľudovej strany. Dubničania ani nemohli domov ísť, čo na nich tak kamením hádzali, jeden z nich verejne na rýnku sa vyslovil, že ich na verejnej ceste napadli. Veru sa môžu haňbiť! To im neslúži na česť! Týmto zpotupili celé mesto, zpotupili svojho kandidáta, zpotupili aj svoju stránku! S takýmito prostriedkami si nás chcete získať vy Bánovčania? S tým nás chcete získať, že špiníte na kňazov, ktorí jako stĺp stáli za kresťanskú, za starú ľudovú stranu? Čo sme na jarmoku od vás počuli, čo ste nám vyprávali, my sami sa zato haňbíme, že sme vás počúvali, radšej sme si mohli uši smolou zaliať, ako tak hanebné reči počúvať. Ako môžeme my dedičania vašu stranu nasledovať?

Varuj nás Bože od takýchto falošných prorokov!

Musím však spomenúť aj našich poriadnych a statočných voličov kresťanskej ľudovej strany. Jak ticho a jak pekne sa tí držali. Bánovčania, mohli ste si príklad vziať od Rybancov, Teplanov, Dubničianov. Toto sú statoční Slováci! Sláva im!

Jeden volič.

***

Z novozámskeho okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Celú voľbu nášho novozámskeho okresu neidem tu opisovať, len to spomeniem, že sme mali veľkú radosť, keď sme sa my kresťanskí voličia celého okresu vo veľkých zástupoch zišli a vesele vydržali až do tmavého večera pri našich vodoch, vel. kat. kňazoch. O 745 hlasov mal viacej náš pán kandidát a tak sme slávne zvíťazili. Dobré sa to tak stalo, aspoň sme ukázali, že sa vieme verejne postaviť za našu vieru a aspoň sme videli a poznali našich priateľov a nepriateľov. Tak to patrí: svoj k svojmu a otrovení do saku. Málo bolo tých pochytaných a aj tí sa nesmierne haňbia, že sa do takej miešanej kompánie dostali, kde zväčša len krivé nosy bolo vidieť. Počúvame, že vraj sú neni na to veľmi pyšní. Vidieť, lebo tak chodia, ako keby mali hniličky vo vačku, oči majú spustené, hľadajú to, čo ztratili. My im odpustíme a bárs ich nepotrebuje, úfame pre jejich rodinu, že sa dajú na pokánie. Však sa stáva, že niektorému až na starosť prichádza rozum.

Čudujeme sa, že tí Drugistí boli takí smutní však predsa mali aj muziku na štácii. Je pravda, že to neboli učení muzikanti, boli to robotníci a hrali na motykách s kamením. Ale že im to dobre išlo. Hľa, už sa s motykou nielen kopat a strieľať, lež aj hrať môže.

Pri voľbe sme sa dosť nasmiali, keď ku príkladu komjatickí Drugisti už išli hlasovať, vtedy im dvaja gazdovci ušli a pripojili sa k nám. Že vraj oni tam neostanú, lebo že tam v tých liberálnych siatroch je vraj zlý luft; kožky a všeličo iné že tam rozvoníava. Nenie čudno, my sme ich s radosťou prijali.

Zaujímavé, ale smutné, bolo vidieť aj to, jako bolo na tej strane tých pár kresťanov ponápijaných. Páni a židia sa haňbili za nich a oni sa haňbili tiež. Zaslúžené položenie a stav. Mnoho môžeme súdiť aj z tohoto. Ktosi dobre povedal, že náš tábor bolo jedno veľké a pekné veselie a druhý tábor bol jeden malý a smutný pohrab. Len kňaz a križ im chyboval; zaiste požiadali novozámskeho pána rabína. O voľbe dosť,

Je tu v Komjaticách jeden notár, volá sa Wladár. Už od voľby nemôže dobre spávať a sníva sa mu, že on by mal mať takú moc, jako kedysi rímský vládár Pilát. No pán notár, z toho nič nebude, sny ostanú sny a svet pôjde ďalej. My už začíname poznávať nielen naše povinnosti, ale aj naše práva. Strašiť sa nedáme nikomu a nijakým spôsobom. My sme nie pre notára stvorení, a on je od nás a pre nás vyvolený a platený. Dľa zákona a pravdy nie on je naším pánom, lež my, to jest od nás vyvolený výbor je jeho pánom.

Chyba je tá, že do veľku to naopak bolo a preto je mu ľúto, lebo vidí, že sa to už otriasa, ľud sa pomaly začína prebúdzat, rozmyšľat. Už veľ darmo nahováral pred voľbou, od mnohých dostal košík. Notárovi to zakazuje aj zákon a tak je to v poriadku. Darma je p. notár, čas sa mení a ľudia v ňom; neodvislý gazda si už nedá po nose brnkaf. Inde už dávno na to prišli, u nás sa to len veľ začína. My dôverujeme veľľajšej vláde a vieme, že bárs aj pomaly, ale nasledujú lepšie časy.

Tento notár dáva vraj popisovať všeliaké nevinné deti, mládencov, panny a ženy, že vraj robili kriky éljen, abcúg, ihi atď. Nemajme mu to za zlé, za to je notárom, aby písal. Aj obžalovať môže, lenže tam budeme aj my a opýtame sa, čo sme zlého urobili a kto je ten, čo nám chce cestu zaplatiť a zameskanú robotu. Jestli to ale nie pravda, len čisté májové povetrie kazia s takými rečami, nuž plašiť sa nedáme. My poznáme strašiakov v konopách a maku.

Dovalte mi pán redaktor už len jednu krátku starú rozprávku tu pripomenúť. Práve veľ mi prišla na museľ: Bola jedna žaba, dosť bola nadutá, ale to jej nebolo ešte dosť, ona chcela byť tak hrubá ako vól, nadúvala sa, nadúvala, až konečne praskla. *Jeden volič.*

Slovenská ľudová strana je čisto luteránska. Varujte sa jej starí ľudáci!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku svia-

zal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 haliorov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasíť s touto stranou!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 15·90-17·30, peštianska K 15·35-16·95, belehradská K. 16·00-16·95, banátska (76 kilogramová) K. 16·00-16·80. — *Raž:* K. 13·30-13·55. — *Jačmeň* na křm K. 14·60-15·50. — *Ovos:* prvotriedny 16·40-18·60, druhotriedny 18·10-18·30. — *Kukurica:* K. 13·40-13·65. *Repica:* K. 27·90-28·10. — *Proso:* K. 16·00-18·00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	26·80	25·80	24·40	22·60	21·60	19·60	17·60
		č.	7	7½	8		
		K.	15·60	15·60	12·00		

Otruby: K. 10·60, hrubé K. 10·20.

Zemiaky: ružové K. 06·00-07·00, žlté K. 04·80-6·00 za 100 kilo.

Datelinové semä: lucerna K. 110·00 do 128·00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely *bób:* K. 25·00-26·00, tmavý K. 21·00-23·00, drobný K. 25·00-27·00, tarkavý K. 22·00. *Hrach:* K. 23·00-26·00 — *Šošovica* veľká čistá K. 64·00 88·00 — *Konopné semä:* K. 30·00-33·00. — *Lanové semä:* prima K. 18·00-19·00. — *Rasca:* K. 70·00-71·00. — *Mak:* sivý K. 63·00-64·00, modrý K. 76·00-77·00. — *Ladník:* K. 14·00 do 15·00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 68·50-69·00, kockový K. 70·00-70·50, kandis biely K. 81·50, žltý K. 67·50-68·00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K. 47.50, fiumánsky White-Star (***) K 43.00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1905) K. 24.00—25.00, slavovský (1905) K. 28.00—29.00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 50.50 do 54.00 srbské (120—80 kus.) K. 32.50—33.75.

Sviňská masť: bpeštianska K. 140.00 do 141.00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 4 kusova K. 120.00—121.00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 141.50 do 142.50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barril 41.50—42.00.

Ruský plúcnik

je nejlepší na svete!

Okamžité uľavenie

pri nemociah pľúc, katarhu pľúc, astma, ťažkom dýchaní a bolesťach v krku všetkého druhu. Pite len dve šíalečky
denne a povieť si

Ze som to už prvej nevedel

1 balíček 2 koruny. 3 balíčky počínajúc vyplatene zasiela
Lekárnik K. R. Fassmann, Királyhida Uhry.

Zdá sa, že v domácnostach celkom prestaly choroby odkedy

„Ceres“ potravnú masť potrebujú

Chori na žalúdok, na zlatú žilu ľahšej znášajú jedlá „CERES“ potravnou masťou pripravované, ako jedlá s inou masťou.

GEORG SCHICHT „CERES“ potravnéj masť trieda, AUSSIG E/m.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kopy probujúci a mnokokrát zklamáný hospodár. Na toto odpovedáme dla našo presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktorá sa šotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešaniny najšlachetnejších kovov složenej a odborne uneleckým spôsobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytralovst jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamnia kôs toboto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kopy sú poúduovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kopy poľáznym dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtov. útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtové útravy a pripojuje jednu kosu na prídavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosu prejma sa dobrostánie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou

kosou kanonovej ocele (zo skusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosmaiani jedna je nie zlá.)

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov môže sa kosiť po jednom ostrení, jedno kovanie dostatočue je na viacej dni. General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakovaná a vyprobovaná.

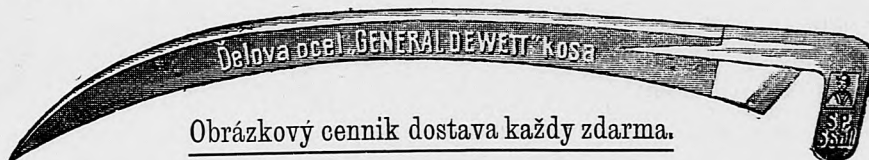
Pri General Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného riska bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kopy od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett'a z kanonovej ocele a sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kopy nikdy do ruky nevezme.

Sbirnatelia objednavatetov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove. Cenník nech si každý na dopisničke pýta. Cený Generáll Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

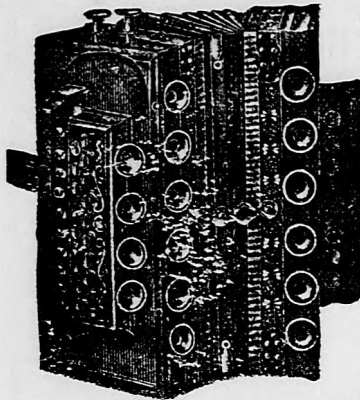
Diadal nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlopsia 20 kr. Zvláštna novota: Privilegovaná užva na kosu 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kri Britva diamantovej ocele so zarukou pat rokov 1 zl. 50 kr. Pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma.

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojeho cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierekou moje:

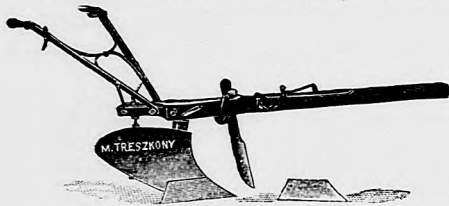
«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, aby ch o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, dupované hlasy, 48 hlasov. tri rady trub, mahagoni farbou politirované čierne vkladky s barvivými okrajky, niklovú okovu, du-

plované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa mojho cenníka. Moje harmoniky nemajú sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dôroby. čo prosím do povahy vziať. Ziadné riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky dostať. Rozposiela špočtovou dobierekou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)

Veľký cenník s mnohým vyobrazením posielam sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonejšie uznanie hospodárske stroje

ako: mláfačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

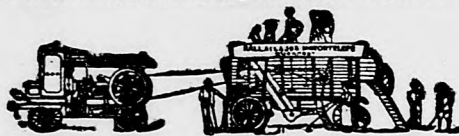
fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitcse).
Ti páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 299

!! Ausgezeichnet mit 15 ersten Prämien !!

LUDVIG KÁLLAI's Motorfabrik Budapest, VI., Gyár-utca 50.

Die besten und vollkommensten Motorgarnituren der Neuzeit. Ohne Maschinisten zu behandeln. Im Interesse der Verbreitung dieser neuesten Motore werden abgenutzte Maschinen in Tausch genommen. — Empfiehlt bei vollster Garantie, seine Benzinmotore zum Mühlen- und Industrie-Betriebe wie auch seine elektro-benzinlokomobil Dresch-Garnituren mit doppelter Reinigungs-vorrichtung. Einzig dastehende Neuheit.

Volle Garantie für ausgezeichneten Drusch.

Mit automatischem Kontrol-Sicherheitsventil. Separate Abtheilung für landwirtschaftliche Maschinen; Dampfmaschinen, Mühlen, Dresch- und Sämaschinen u. s. w.

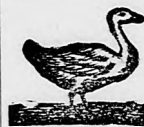
Ueber die unübertreffliche Qualität dieser Motor-Dresch-Garnituren sind Erkundigungen einzuholen: Bei Herrn Baron JOSEPH KEMÉNY, Maros-Németi (Erdély); bei Herrn JOHANN NAGY Belég. — Preiskurant auf Verlangen Gratis.

!!! Sicherster und billigster Betrieb !!!

Mlyn

so zahradou 5 katastr. jochov a 924 siah s pobočnými budovami sa predá. Klo by ho chcel kúpiť, nech sa hlási u. p. Miloslava Kulišeka pravotára v Novom Meste nad Váhom (Vágujhely, Nyitram.)

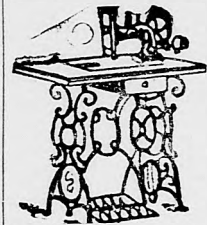
Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak

páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco; zamalenie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené, jestli sa na poštovej útraty vynahrada. **Beneditkt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Cechy.) 284

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. Vždycky Kdostaniu u. 312 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každemudarmo.

Oznamy prijíma

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,
Szentkirályi-ül. 28/a.

Každý muž učini svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60 65, 70 kr. s dobierekou posielam

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.
Jediná firma toho druhu Vzoroky zdarma a franko!

Obrázkový cenník na 1906.

s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posielam sa bár komu darmo a franko. Opravdive švajcarske nikel kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent ... K 5.—
Opravdivé strichborné rem. hodinky K 7.60
S duplovanou pokryvkou ... K 11.50
Budié hodiny v niklovej zákrve, 18 cm. vysoké ... K 2.90
Tielste s ciferblatnom v noci svietajú ... K 3.30
Kuchynské hodiny ... K 3.—
Schwarzwald hodiny ... K 3.50
Kukučky hodiny 8.50 atď.

Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo peňaze zpiatky žiadat! Rozposielanie s počtovou dobierekou.

Ján Konrád prvá dielna hodin

Brüx 426. (Cechy.)

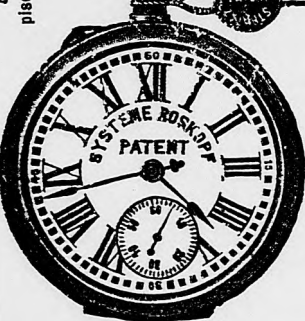
Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRAD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kotveným strojom so zákrvkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennou známkou, vo futráli z pravého niku, so šarnir pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spozlácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

probované, kus za 5 kor. Sukazovatelom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovatelom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s počtovou dobierekou

Ján Konrád prvá dielna hodin Brüx 425. (Česky.)
Bohato vystavený cenník vyše 1000 vyobrazením posielam sa na žiadosť bár komu zdarma.